

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF Februari 2021

Voorwoord

Op zondag 4 februari 1646 reisde Gerard Goossens, secretaris van Oirschot, per ijsslede van Oirschot naar Den Haag om met de Staten-Generaal te onderhandelen over de privileges van Oirschot. Het was een strenge winter, en zelfs de grote rivieren waren bevroren. Bij Bokhoven stak de slede de bevroren Maas over. Helaas was het ijs niet overal dik genoeg: de slede zakte door het ijs en de secretaris van Oirschot verdronk.

Van het bevroren van de grote rivieren is in 2021 nog helemaal geen sprake, maar toch beleven we de strengste winter sinds 1996, en die winter staat op de zevende plaats van de top tien in Nederland sinds 1901. Natuurlijk weten we pas aan het einde van deze winter of er records gebroken zijn, maar de hoeveelheid sneeuw op dit moment doet zeer on-Nederlands aan. Een min of meer aangename afleiding in de coronacrisis en bovendien heel welkom, want de experts menen dat doordat er met dit weer nog veel meer mensen binnen blijven het virus wel eens een grote klap kan worden toegebracht.

Of dat reden is voor optimisme is de vraag. Na het licht komt er telkens een nieuwe tunnel, en het is nog steeds onzeker wanneer we elkaar weer in levende lijve kunnen ontmoeten. Dat betekent dat al onze activiteiten voor het voorjaar weer zijn afgelast. We hopen dat u nog steeds gezond bent, dat u het volhoudt en dat we met elkaar en met de overheid het coronavirus onder controle krijgen. En we weten in ieder geval zeker dat we een historische tijd meemaken.

Anton Neggens
Voorzitter

Laatste nieuws activiteiten heemkundekring

Zoals we in de Nieuwsbrief van januari jl. al aangaven was het de vraag of de lezing *Volksverhalen over heksen en hun oorsprong* die gepland stond op 18 februari as. wel doorgang zou kunnen vinden en helaas is dat vanwege de verlenging van de huidige lockdown niet mogelijk. Maar *'wat in het vat zit verzuurt niet'*, dus deze lezing houdt u tegood!

Eerder berichtten we u dat de Heemprijs 2020 is gewonnen door Han Smits en Arthur de Vries voor de samenstelling van het Jumbo boek Historisch Oirschot. We hopen op 18 maart 2021 voorafgaand aan de Lezing in het Vrijthof de zilveren heemspeld uit te reiken aan Han Smits.

Helaas blijft de Heemkamer in het Erfgoedcentrum voorlopig nog even voor bezoek gesloten.

We hopen op spoedig betere tijden waarin we elkaar weer kunnen ontmoeten tijdens onze mooie heemkundeactiviteiten!

Namens het Bestuur

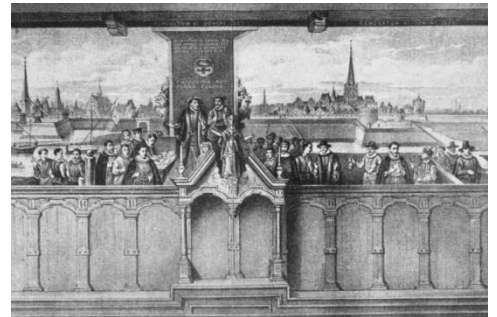
Lezing 18 maart 2021

***'op alles wel ende rijpelijk gelet'* / Rechtspraak van de schepenbank**

Donderdag 18 maart a.s. vindt in Café 't Vrijthof de lezing: *'op alles wel ende rijpelijk gelet'* plaats. Anton Neggers gaat in deze lezing in op de rechtspraak van de schepenbank.

"Sa lijff om lijff de ziel voor den duijvel; Ick sal Boxtel in brand steken" roept Henrick Haren alias van Seumeren, als hij in 1693 met eenen oproerigen en vreveldoedigen geest op de publieke straat Michiel de Lavigne met een mes aanvalt. Hij wordt door de drossaard gearresteerd en voor de schepenbank aangeklaagd.

Schepenbanken hadden in de zeventiende en achttiende eeuw zowel een bestuurlijke als rechterlijke taak. Schepenbanken met zowel de lage als de hoge jurisdictie konden als rechter konden zowel in civiele zaken als in criminele procedures vonnissen, en zelfs lijfstraffen en de doodstraf opleggen. Schepenen waren leken, en geen juristen, en dus werden ze bij hun rechterlijke taak bijgestaan door onafhankelijke rechtsgeleerden.

In deze lezing schetst Anton Neggers de achtergronden van de schepenrechtspraak aan de hand van procesdossiers en adviezen van schepenbanken in de Meierij.

Tussen al het juridisch jargon door schetsen ze een bijzonder beeld van het dagelijks leven in de zeventiende en achttiende eeuw. De procesdossiers gaan onder meer over caféruzies, defloratie, roddel en achterklap, onbetaalde rekeningen, bedelarij, alimentatie, echtscheiding, stroperij en diefstal. Over katholieke en protestante notabelen, maar ook over de gewone mensen die genoodzaakt waren *den wegh van Regt innen te gaan*.

De lezing is gratis toegankelijk voor leden van de Heemkundekring Oirschot. Ook niet-leden zijn welkom tegen entree van € 4,-. De lezing start om 20.00 uur in Café 't Vrijthof.

Naar verwachting zal ook als de lockdown weer versoepeld wordt het aantal bezoekers van de lezing in verband met Corona beperkt moeten blijven tot maximaal 30 personen.

U dient daarom voorafgaand te reserveren via een mailtje naar het secretariaat:

secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl waarin u doorgeeft met hoeveel personen u de lezing wilt bezoeken.

De doorgang van de lezing is onder voorbehoud van de maatregelen op dat moment.

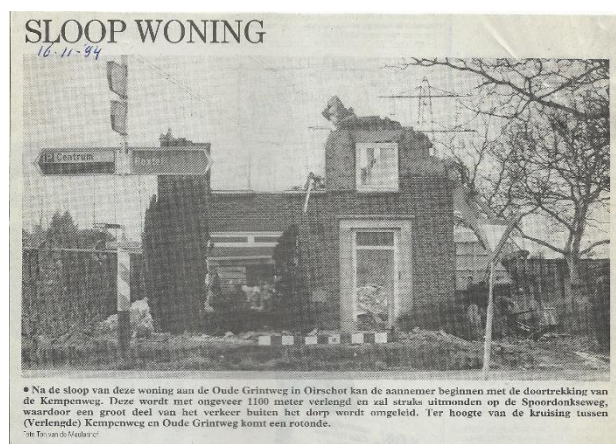
Voortgang Inventarisatie Archiefmateriaal en Documentatie

Op de laatste dag van januari zijn er 311 dossiers gevormd, genummerd en zuurvrij verpakt op de planken van ons depot gezet. Ze staan – bij wijze van spreken – op u te wachten. Nog even geduld en u kunt ze op een maandag- of donderdagavond bij de gastheer of -vrouw opvragen en dan inzien. Overigens: wanneer het zover is, dan zullen we de gastvrouwen en -heren uitleggen hoe het werkt en uitgebreid begeleiden!

Langzaam komt het einde in zicht van de enorme berg uitgeknipte en op A4-tjes geplakte krantenartikelen van ons in 2012 overleden lid Antoon van Esch. Deze zijn per onderwerp geordend, maar ook veel chronologisch. Over de onderwerpen was iets te lezen in de vorige Nieuwsbrief. Maar chronologisch betekent dat je (bij onze heemkundekring) vanaf de jaren zestig/zeventig van de vorige eeuw de vele krantenartikelen over Oirschot ook per jaar kunt doorbladeren. Ongeveer tot het jaar 2011. Deze serie is een mooie aanvulling op het week- en advertentieblad *Streekbelangen*, dat wij vrijwel compleet in onze collectie hebben. Van zijn opvolgers *De Mooi Oirschot Krant* en het *Oirschots Weekjournaal* hebben we maar een paar exemplaren, maar oude afleveringen van laatstgenoemde zijn digitaal in te zien in het krantenarchief via

www.oirschotsweekjournaal.nl

De chronologisch geordende krantenartikelen van Antoon van Esch zijn – behalve uit *Streekbelangen* – ook afkomstig uit bijvoorbeeld het *Eindhovens Dagblad*, *Oost-Brabant* en *Oirschots Weekjournaal*. Kortom: wanneer u een bepaald jaar wilt doorbladeren, dan bieden deze krantenartikelen toch nog een leuke en informatieve invalshoek.

Je kunt het je nu nauwelijks meer voorstellen ...

Tja, wat kom je zoal tegen in die kranten. De losgescheurde huisgevel van de panden Koestraat 5 en 7. Het zware vrachtverkeer 's nachts zorgde voor een negen centimeter brede scheur in de slaapkamer van Kees. Het gaat om de gevels van kapper Bogmans en de familie Hermans. Hoe zou dit afgelopen zijn na deze pech in april 1979? In 1982 ging de melkfabriek plat en in februari

1988 zegt het echtpaar Van der Schoot, dat ze een horecazaak gaan beginnen in het Hof van Solms. Het is het jaar dat ook het fietspad langs de Eindhovenschedijk wordt geopend. Het heeft veel centen en tijd gekost, maar de gemeenten Best, Oirschot en Eindhoven wilden het erg graag. En de fietsende scholieren natuurlijk.

Tot slot iets waar ik mij nu nog druk over kan maken. Eerst verliest Oirschot plotseling zijn sympathieke burgemeester P. Sanders (63). Op nieuwjaardag 1990 nog wel. Maar dat vervolgens tijdens de mis ter nagedachtenis van hem, inbrekers hun slag hebben geslagen in zijn woonhuis is toch wel diepriest. Kunt u zich nog herinneren hoe dit is afgelopen? Zijn die inbrekers nog gepakt en berecht? Wanneer u het weet, laat u het ons dan even weten via secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl.

Charles Boissevain

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:
www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) Kloosters zijn plekken waar soms de tijd lijkt stil te staan. Februari is kloostermaand op de site van Brabants erfgoed. Ontdek de komende maand alles over deze bijzondere gebouwen en hun bewoners op www.brabantserfgoed.nl

- 4) In de Erfgoedcolleges 2020 van Erfgoed Brabant stond centraal hoe insluiting en uitsluiting van groepen mensen in Brabant heeft plaatsgevonden en nu nog plaatsvindt. De colleges zijn online terug te zien op www.erfgoedbrabantacademie.nl/erfgoedcolleges

- 5) Wie herinnert zich niet de ludieke actie 'Baas in eigen buik' waarmee Dolle Mina vijftig jaar geleden Nederland op zijn kop zette? Ook in Brabant vroegen feministen om aandacht voor de rechten van de vrouw. Lees alles over de 2e feministische golf in Brabant op het Brabants Historisch Informatie Centrum: www.bhic.nl

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

In verband met de recente landelijke maatregelen rondom het coronavirus is het Erfgoedcentrum voorlopig gesloten.

Zodra openingstelling weer mogelijk is volgt hierover bericht.

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, dan graag contact opnemen met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven. Dat kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 0499-574757).

Activiteitenkalender 1e half jaar van 2021

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Donderdag 18 maart 2021	Lezing: 'op alles wel ende rijpelijk gelet' Locatie: Café Het Vrijthof.
Donderdag 15 april 2021	Lezing: 'De archeologie van stad en platteland in de Kempen 1100-1650'. Locatie: Café Het Vrijthof.
Donderdag 20 mei 2021	Jaarvergadering heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot' Locatie: Het Vrijthof.
Zaterdag 26 juni 2021	Grote studiereis naar België.
Donderdag 5 en vrijdag 6 augustus 2021	Brabantse Heemdagen.